

Artlista, urval

Skäggdopping. Största antal 45 ex Väringen.

Sädgås. Endast 7 ex förbi Sotaren och 6 ex Spånga.

Kanadagås. Största antal 155 ex Moon, Finnåkerssjön.

Havsörn. 1 ex Sällingesjön.

Blå kärrhök. Totalt 10 ex.

Stenfalk. 1 ex Västvala samt 1 ex Sörångarna.

Trana. 3 ex Sörbysjön och 2 ex Österhammarssjön.

Skrattnås. 1 ex Storåbadet.

Skogsduva. 1 ex Sörångarna.

Trädläarka. 1 ex Storåbadet.

Ladusvala. 1 ex Storåbadet.

Gärdsmyg. 2 ex Hagaberg samt 1 ex Sörbysjön.

Skärpiplärka. 1 ex Sotaren.

Blåhake. Hörd Storåbadet på morgonen.

Lövsångare. 1 sj Sörbysjön.

Varfågel. 1 ex vardera Spånga och Storbron.

Nötkräka (smalnåbbade-?). Tot 6ex; 3 ex Sörbysjön, 2 ex Storbron samt 1 ex Sjömosjön.

Steglits. 2 ex Hagaberg.

Hämling. 2 ex Västvala.

Snöspärv. 1 ex Storåbadet.

Lokaler och deltagare:

1. Hagaberg

2. Sörbysjön

3. Västvala

4. Spånga,

5. Storåbadet,

6. Österhammarssjön,

7. Storbron,

8. Sällingesjön,

9. Sjömosjön,

10. Näset, St Lindessjön,

11. Bläsåsen,

12. Stråssa,

13. Oppåsen,

14. S Norrby,

15. Sotaren,

16. Sörångarna,

17. Moon, Finnåkerssjön,

18. Gällingen,

Ett stort tack till alla som ställt upp.

Andreas Sandberg

T Haraldsson

Pär och Ulf

Jacobsson

Bo Dahlström

M Andersson

Christer Eriksson

Ove Sjöberg

M Rudenvall

Björn Lindberg

P-M Ramberg

Kjell Jansson

J-E Malmstigen

Ulla och Mona

Wallin

Hasse och Magnus

Jansson

S-O Eriksson,

L-E Englund & Jerry

Andersson

P Zetterlund

Johnny Tegin

Jan Timre

Smålommen i Lindesbergs kommun 1995

Mats Andersson

Inledning

Det här året var det första i det nystartade projektet LOM, som drivs gemensamt av Naturskyddsforeningen och Sveriges Ornitologiska Forening. I Lindesbergs kommun deltog vi i Frövi Fågelklubb med assistans av Linde Naturskyddsforening. Projektet är inledningsvis tänkt att pågå under en treårsperiod. Syftet är att under den perioden studera och följa häckningsframgången för våra båda lomarter i landet. I Lindesbergs kommun kommer vi dock att koncentrera oss på smålommen.

Smålommens förekomst och hot

I den svenska "röda listan" över hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter betecknas smålommen som hänsynskrävande (hotkategori 4). Följande fakta är hämtade ur "Hotade fåglar i Lindesbergs kommun" (Andersson 1995), se även Ahlén & Tjernberg (1992).

Utbredning och status:

Sverige: Är vanligare i norra Sverige än i södra. Man har uppskattat att 90 % av antalet par finns norr om en linje Värmland-Dalarna-Hälsingland. I mitten på 1980-talet bedömdes att 1300 par fanns i landet.

Lindesbergs kommun: Under perioden 1984-1994 finns häckningar rapporterade från 17 lokaler. Samtliga är från den norra delen av kommunen. Därutöver finns fynd från ytterligare några lokaler under häckningstid. Uppskattningsvis häckar i kommunen årligen åtminstone 12 par. Råsvalen har varit den särklassigt viktigaste fiskesjön under perioden. Råsvalen hyser ett värdefullt bestånd av siklöja, som är en viktig föda för smålommen.

Andra viktiga fiskesjöar är Usken, Stora Klotensjön, Gränssjön, Ölsjön och Ghien. Största rapporterade ansamlingen var 15 ex i Råsvalen 3-4 maj 1986.

Ekologi, hot och åtgärder. Smålommen häckar främst i mindre sjöar och tjärnar, som ofta är fisklösa. Födan, som mest består av fisk, söker den därför i närlägnade större s.k. fiskesjöar. Lommen ställer vissa krav på häckningslokaler, t. ex. att den ska ha låga gungflystränder, små holmar där boet kan läggas, fri sikt och en tillräckligt stor vattenyta så att den kan starta och landa utan problem.

Hoten mot smålommen kan vara flera, t. ex. försurning, kvicksilverbelastning, rörligt friluftsliv, strandskydd, dikningar, skogsbilvägar, fiskevårdsområden, regleringar.

Åtgärderna för att klara smålommen kvar som häckfågel i vår kommun är därför att skydda häckningslokaler mot dikning eller annan påverkan på vattenståndet. Inget sportfiske bör tillåtas, och självtillat ingen utsättning av fisk. Skogs-avverkningar under häckningstiden bör också undvikas och inga skogsbilvägar byggas under den tiden (från maj till och med augusti).

Inventeringsmetoden

Inventeringen gick till så att varje tänkbar häckningslokal besöktes vid minst tre tillfällen. Besöken gjordes under perioden från slutet av april till början av augusti och med tonvikten lagd i juni - juli. Syftet var alltså att fastställa förekomsten av stationära häckande par och resultatet av

eventuella häckningar samt hur många "stora" ungar varje par fick. Varje inventering fick ett protokoll att fylla i, där bl. a. en uppskattning av ungarernas storlek skulle göras. Med "lyckade häckningar" menades häckningar som resulterade i minst en "stor" unge, vilket betyder att de är halvuxna-flygga.

Något letande efter bon behövde man inte göra utan ett stationärt par räckte som bedömning att lokalen var att betrakta som en häckningslokal. Smålommen, liksom storlommen, avstår vissa år från att häcka men uppehåller sig i sin häckningstjärn och håller sitt revir. Detta är således naturligt och förhoppningsvis kommer de under nästkommande år tillbaka och producerar ungar.

Resultat från Lindesbergs kommun 1995
Sammanlagt besöktes 18 lokaler. Av dessa fanns det stationära par vid 11 lokaler. Vid 7 lokaler sågs alltså inga lommar vid något tillfälle. Av de 11 häckningslokalerna lyckades häckningen vid 4 lokaler. Vid dessa 4 lokaler fick lommarna fram sammanlagt 5 "stora" ungar. Detta blir 0,45 "stora" ungar per stationärt par och

Smålommens häckningsresultat i Lindesbergs kommun 1995

Antal stationära par	Medelantal "stora" ungar per stationärt par	% lyckade häckningar =stationära par med minst en "stor" unge	Antal häckningar med minst en "stor" unge	Medelantal "stora" ungar per lyckad häckning
11	0,45	37	4	1,25

Referenser

Ahlén, I & Tjernberg, M. 1992. Artfakta. Sveriges hotade och sällsynta ryggradsdjur 1992. Databanken för hotade arter. Uppsala.

Andersson, M. 1995. Hotade fåglar i Lindesbergs kommun. Frövi Fågelklubb, meddelande nr 15.

Ringmärkningen 1995

Frövifors

Jan-Erik Malmstigen

Efter fjolårets introduktion av den nya märkplatsen vid Frövifors var det spännande att ta del av årets märksiffror. Efter en trög början 1994 ökade fångsten markant i september och slutresultatet blev klart godkänt. Nu var frågan om dessa siffror skulle vara representativa eller om årets resultat skulle bli bättre eller sämre.

Ringmärkningen bedrevs på allvar först från slutet av juli. I augusti ringmärktes totalt 10 dagar (9 dagar 1994) medan antalet dagar i september slutade på fem. Tyvärr fick ringmärkningen avbrytas redan den 18:e september. Flera besök var inplanerade denna månad men av olika skäl, bl.a dåligt väder, blev det ingen mer ringmärkning efter detta datum.

Totalt ringmärktes 322 fåglar vilket kan jämföras med fjolårets 746. Nu blev visserligen den totala fångstinsatsen betydligt blygsammare i år, 479 nättimmar mot fjolårets 926 nättimmar, men någon riktig "het" morgon med fåglar i varje buske blev det aldrig. Bästa fångstdag blev nu 6 september med 42 fåglar. Bästa artdag blev den 12:e september då totalt 29 fåglar ringmärktes av 17 arter.

Totalt ringmärktes 37 olika arter (1994 44 arter). Nya märkarter blev härmsångare (2 ex 6/6), mindre strandpipare (1 ex 6/6), skata, sävsångare och gråshoppsångare (alla tre vardera 1 ex den 6/9). Karaktärsart under sommaren blev även i år förn-sångaren, 40 ex mot fjolårets 41 ex. Bästa märkart blev dock lövsångare med 52 ex, samma antal som 1994. Trädgårdssångaren märktes också i ungefär samma antal som fjolåret, 33 ex att jämföra med 39 ex. Däremot märktes betydligt färre järnsparvar och svarthättor i år (vardera 13 ex), 1994 märktes 80 respektive 60 ex av dessa bägge arter. Anmärkningsvärt är att inte en enda blåmes fångades (28 ex 1994) och även talgoxarna lyste med sin frånvaro, totalt 2 ex (24 ex 1994).

Ovanligt många taltrastar ringmärktes, 22 ex, medan antalet rödvinge- och framför allt koltrastar var betydligt fåtaligare i år. En näkttergal ringmärktes den 21/8 och två steglits den 25/8. Totalt 13 blåhakar märktes perioden 4-18 september. En främmande kontroll gjordes, en koltrast märkt Farsund, Lista fyr i Norge den 1 november 1993 och som fastnade i ett av näten den 9 augusti, 1 år och 281 dagar senare.

Tabell. Fångstinsats Frövifors 6.6 - 18.9 1995. Antal märkdagar och nättimmar per månad och totalt.

	Juni	Juli	Aug	Sept	Totalt
Antal dagar	2	4	10	5	21
Antal nättimmar (nt)	6	80	234	159	479
Antal fåglar	8	49	154	111	322
Antal fåglar/nt	1,33	0,61	0,66	0,70	0,67